

Književnost.

Slovenska književnost.

Cerkveno leto, to je njegovi sveti časi in dnevi. Spisal profesor Ivan Komljanec, veroučitelj na c. k. spodnji gimnaziji v Koševju. Ponatis iz „Zgodnje Danice“ v Ljubljani. Tiskali in založili J. Blasnik nasledniki. 1893. 8°. str. 90. — Naše bogoslovsko slovstvo se je pomnožilo s to knjižico v liturgičnem delu, kjer čutimo še veliko praznino. Gospod profesor pravi v predgovoru: „Spis, ki ga s tem izročam javnosti, utegne vzlasti služiti tudi propovednikom, kakor me uči lastna skušnja. — Nadejati se smem, da utegne to delo zanimati tudi svetno naše izobraženstvo.“ Spis se deli v uvod in štiri poglavja. V prvem poglavju govori gospod profesor o nedelji, potem pa razlaga prav primerno v vsakem naslednjem poglavju po jedno dōbo cerkvenega leta. Razdelitev nam je prav všeč posebno zato, ker je pisec vse praznike razvrstil po dōbah, kamor spadajo; dočim drugi spisi te vrste posebej razpravljajo Marijine in drugih svetnikov praznike. Spis sicer ni obširen, vendar so v njem razloženi vsi imenitnejši prazniki in obredi. Tu in tam bi seveda želeli zvedeti kako podrobnost, recimo o sv. Treh Kraljih, o prazniku sv. Imena Jezusovega ali o 40-urni pobožnosti, kakor jih ima dr. B. Mette: Katholische Populär-Liturgik. 1874. Splošno pa radi pohvalimo trud gospoda profesorja, ki je imel s tem delcem več napora, kakor bi človek mislil na prvi pogled.

Drugače pa treba soditi o jeziku. Naj nam ne zameri gospod pisatelj, da se natančneje ozremo na to stran njegovega dela, ne toliko zaradi njega — knjižica je ponatisnjena, torej ne vemo, kaj bi šteli njemu v zaslugo ali krivdo — kolikor zaradi spisov jednake vrste, ki utegnejo še iziti.

Na str. 3: gledé bogočastja nam. gledé na bogočastje; str. 33: ozir z roditeljskim nam. z ozirom na ali oziraje se na; str. 3: čutila nam. čustva. Svojivno zaime stavlja navadno za prilog: svetno naše izobraženstvo, mi bi rekli: naše svetne izobraženice; str. 20: podlago svojo, pričetek svoj namesto

svojo podlago itd. Na str. 6: eden za drugim namesto drug za drugim; str. 9: postrežujejo namesto strežejo. V šesti vrsti bi se glagol glasil postregujejo, kar ni v rabi. Čudno se glasi: vedrila in počitnikovanja ni prepovedala. Str. 12, 13: terpel nam. trajal. Preveč nemški je stavek na str. 14: Cerkve, vzlasti oltarji Marijini se bogato razsvetle, in se s tem naznanja, da je Kristus s svojimi nauki in milostmi svet razsvetlil, temo nevednosti in zmot pregнал. Str. 14: opominjajo na spokorjenje namesto o. k pokori. Str. 15: sklenemo (perf. glagol) in zapovedujemo (imperf.) nam. sklepamo ali bolje sklenili smo in zapovedujemo. Enklitike so važne v vsakem jeziku, posebno pa v slovenskem. Zadnjih trideset let (od l. 1862.) se ravnamo po srbskih pravilih, katera sta pri nas razširila L. Svetec in o. Lad. Hrovat. Ta stava enklitik ni čisto slovenska, a ravnali so se po njej in se še dandanašnji ravnajo vsi odličnejši slovenski pisatelji. V Letopisu Matice Slovenske l. 1891. in 1892. je sicer dr. Murko dokazal, da napačno ravnamo, a njegovemu klicu ni odmeva. Knjiga naj bi se ravnala po srbskih ali slovenskih pravilih, toda nahajajo se stavki: — postavili so —, — zdajci jim so vrata zaprli —, — ima se —, — in je to poimenovanje — itd. Na str. 23: kot zapovedani praznik, str. 24: nasitenje, str. 27: popolen nam. popoln; hipapante nam. hipante, str. 33. naj se bere m. pepel — prah.

„Osigurjevati“ ni slovenski glagol. Napačno je nadalje: praznik rožnivenca; zato je cerkev shajališča (nam. shode) odpravila; je podelil blagoslov urbis et orbis nam. urbi et orbi; Klunjaški namesto Klinjiški (Clugny); ravno ta nam. prav ta; urina molitev ali urna molitev? Prvo je napačno, drugo tudi ni posebno dobro. Svetuj, kdor vé kaj boljšega! Pisec piše: varh; dandanašnji pišejo navadno varih, kar priporoča posebno o. St. Škrabec. Jaz bi svetoval varuh, ker nekateri Kraševci u poudarjajo, (Erjavec: Iz potne torbe) in ker mislim, da je oblika nastala iz varu + h kakor sme + h. Sufficiat! — Knjiga se dobiva pri pisatelju in stane broš. 50 kr., trdo vez. 60 kr.; po pošti 5 kr. več. Branimir.

Grobovi.

† **Karolina Karlova Pavlova.** V Gosterwitzu blizu Draždan je umrla 14. grudna l. 1893. najstarejša novejša ruska pisateljica Karolina Karlova Pavlova r. Janeš. Rodila se je 22. malega srpana l. 1810. v Jaroslavju. Stara dve leti je prišla z roditeljema v Moskvo, kjer je njen oče prevzel profesuro pri zdravniški akademiji. Doma so jo odgojevali jako dobro; v očetovi hiši so se shajali odlični uče-

njaki in pisatelji. Znala je izvrstno francoski, nemški in ruski jezik, ter je kmalu začela prelagati na nemški in francoski jezik. Prevédla je mnoge proizvode Puškinove, kneza Vjazemskega, Baratynskega, Jazykova. Čislal jo je celó Puškin, a Vjazemski in Jazyka sta jo slavila tudi v pesmih. Kakih 20 let stara se je omožila s pisateljem N. F. Pavlom ter je potem pisala skoro le ruski. L. 1839. in 1840.